

Christian Alnors translokationstale

Taler

Christian Alnor
Rektor på Middelbart
Gymnasium & HF

Dato

28. juni 2019

Sted

Middelbart Gymnasium

Kære studenter – stx-ere så vel som hf'ere. Denne tale er til er. Velkomsten for lidt siden var også til jeres familie og til alle ansatte på skolen. For dimissionsdagen er en festdag for os alle. Det er den også for familien, som har støttet jer, og for os ansatte på skolen. Den er kronen på værket og noget af det, der gør vores arbejde på skolen så meningsfuld.

Men talen nu, den er til jer. Jeg vil benytte denne sidste chance til at fortælle er, hvad jeg og hele skolen har på hjertet. Fortælle hvad vi forventer af jer – og håber for jer.

Når jeg går i gang med at skrive årets dimissionstale, prøver jeg at som regel at knytte an til noget aktuelt, der er sket. Starten kan godt være et jubilæum af en slags, at det fx er et rundt antal år siden noget er sket. Sidste år var det fx 50-året for 1968, det år vi forbinder med ungdomsoprøret. Det brugte jeg så til at fortælle lidt om hvordan det var at være ung i de år for 50 år siden. 1968 var det år jeg blev konfirmeret. Jeg viste også en masse billeder, og det skabte da lidt morskab, da jeg viste et fotografi af mig selv som 13-årig.

I år har jeg jo så igen spurgt mig selv om hvad jeg kunne bruge af historiske begivenheder, som jeg kan nytte an til – fx med nogle billeder. For billeder de kan nu noget – sådan direkte. Hmmm 1969? Ja, det første jeg kommer til at tænke på er, at det var i 1969, at billedpornografien blev lovlig herhjemme ... Og nu tror I måske, at I skal se nogle billeder. Men det skal I ikke! Der er jo heller ikke noget lærred rullet ned.

Vi må hellere grave lidt dybere: hvad rimer ellers på 2019? Den franske revolution – det var i 1789, altså 230 år siden. For længe siden. Så er der freden efter Første Verdenskrig i 1919. Det var faktisk præcis på datoen 28. juni. Lige

som starten på Første Verdenskrig også var det 5 år tidligere. Det var nemlig 28. juni 1914 at Franz Ferdinand blev skudt i Sarajevo. Njaaa. Også lidt for gammelt.

Nej jeg tror, at jeg spoler helt frem til 1989. Det vil jeg tage som udgangspunkt. Der var I godt nok heller ikke født endnu. Men det var jeres forældre. Og jeg tror, at de allerfleste af dem kan huske det år og vil forbinde 1989 med Berlinmurens fald.

Mine forældres generation sagde altid, at de nøjagtig kunne huske, hvad de lavede den dag, da John F. Kennedy blev myrdet i Dallas – 22. november 1963. Selv var eg 8 år gammel, så jeg husker ikke noget. Min generation vil til gengæld huske sommeren og efteråret 1989. I Europa forsvandt jerntæppet mellem øst og vest efter mange demonstrationer i Tjekkoslaviet, Ungarn, Polen og ikke mindst DDR. Pigtrådshegnene ved landegrænserne gik der mere og mere hul på i løbet af sommeren, og i midten af oktober faldt så selve symbolet på jerntæppet: Berlinmuren.

Jeg ved godt, hvad jeg lavede de dage. Jeg arbejdede dengang på et gymnasium i Århus, og jeg husker at en af vores klasser var på studietur til Prag. Det foregik i bus. Første stop i Berlin, derefter til Prag, og samme vej tilbage igen. På vejen ned oplevede de streng grænsekontrol og uigennemtrængelige grænseovergange i Berlin. Da de ugen efter kom til Berlin igen på vejen hjem, var grænseovergangene pivåbne og Berlinerne var begyndt at hamre muren i stykker med alt hvad de kunne finde at hakke med.

Her på Middelfart Gymnasium – har man fortalt mig – blev man grebet af det historiske vingesus. Nogle få uger efter at grænserne var blevet åbnet lejede de en hel bunke busser, stuede samtlige elever og lærere ind i dem og kørte til DDR for at se historien foregå. Spørg nogle af de ældre lærere – de kan huske det. Måske er der nogen blandt forældrene i dag, der kan huske det.

Nogle gange bliver begivenhederne til afgørende turning points i vores måde at opleve vores samtid på. Der var en tid før murens fald, som vi kaldte den kolde krig. Det var en periode, hvor vi for alvor var bange for, at den næste krig ville blive en altødelæggende atomkrig.

Og så er der en tid efter murens fald. Sovjetunionen gik i opløsning, der kom

demokratisk valgte regeringer i hele Østeuropa, og vi troede på, at nu ville det gå rask fremad med demokratiseringen af verden.

Håbet om mere demokrati i verden fik endnu et skub en hel del år senere, nemlig under det vi har kaldt det arabiske forår i 2011. Men det, som til en vis grad lykkedes i Østeuropa i årene efter 1989, det lykkedes altså ikke i Mellemøsten og i Nordafrika i 2011. Så bare fordi muligheden viser sig – at der er en åbning – så er det ikke sikkert, at det sker, det man ønsker. Det sker nemlig ikke af sig selv.

Jeg nævnte i starten af talen, at blikket tilbage på hvad der skete for 50 eller 30 år siden skal bruges som afsæt til at sige noget om hvad der sker lige nu og måske i fremtiden. Sker for os, for jer. Og lad mig advare jer. Mine dimissionstaler handler altid om hvad jeg tror er jeres opgave i fremtiden. Og om hvordan vi som skole har forsøgt at ruste jer til denne opgave med viden, færdigheder og holdninger.

Men altså nutiden: 2019. Jeg er ikke sikker på, at 2019 vil indskrive sig i historien som et turning point på linje med 1968 eller 1989. Alligevel fornemmer jeg, at der er ved at ske noget ny her i 2019 – og jeg håber, at jeg får ret. Og jeg vil nu prøve på at overbevise jer om, at I skal være med til at sikre, at det kommer til at ske. For fremtiden er ikke noget, der bare kommer. Fremtiden er noget, som vi sammen former og får til at ske. På ryggen af fortiden - med handlinger i nutiden. Det er derfor, at fag som historie, oldtidskundskab, dansk og religion er så supervigtige fag i gymnasiet. De er ikke bare kedelige klassisk dannelse. De er redskaberne til at forstå sammenhængen mellem fortid – nutiden og fremtiden. Og det er derfor, at I skal være glade for at have taget en eksamen på et alment gymnasium. For hos os er de fag helt centrale i det, vi kalder den almene dannelse. De er ikke hele den almene dannelse – men de udgør en utrolig vigtig del af den almene dannelse.

Hvad er der så sket i 2019, som har potentiale til at blive et turning point i vores oplevelse af historien? En game changer, som man også kalder det. Jaaa – I bliver jo fx studenter i år. Meeen face it. Nok er det for jer selv sådan et turning point. Det ser jeg hvert år, når vi har 25-års og 40-års jubilarer på besøg. For dem er der en tid før studentereksamen og en tid efter studentereksamen. Men det er ikke nok til at være et turning point for hele Danmark, endsige hele verden.

Det, som er sket i år, og som jeg fornemmer bærer kimen i sig til noget afgørende nyt, er de 2 valg, vi har haft her i foråret: til EU-parlamentet i maj og til Folketinget på Grundlovsdag. Der er to ting, jeg særligt vil trække frem. Den ene ting har mest med lille Danmark at gøre. Den anden har større global rækkevidde.

For det første skete der det til Folketingsvalget, at de holdninger og politiske løsninger, som vi forbinder med den yderste højrefløj fik en stemme helt for sig selv i form af partiet Stram Kurs og stifteren Rasmus Paludan. Jeg vil indrømme, at jeg var utrolig lettet, da det omkring midnat mellem 5. og 6. juni stod klart, at Stram Kurs ikke ville komme over spærregrænsen. Jeg opfatter det som et sundhedstegn for vores demokrati, at vi har kunnet rumme en type som Rasmus Paludan i den almindelige valgkamp. Det gik lige akkurat. Jeg synes, at Rasmus Paludans metoder til at skabe opmærksomhed omkring sig selv er både barnlige, uforskammede og respektløse over for andre mennesker. Men det værste ved Rasmus Paludan er den vold, han udøver med sit sprog. Muslimer i Danmark har han kaldt "primitive, ynkelige uslinge", de er "fjender" hvis "blod vil ende i kloakken, hvor de fremmede hører hjemme". Han fremmaner et apartheid-samfund, hvor muslimer ikke må eje transportmidler og ikke må tale med danskere, medmindre de er blevet spurgt.

Sprog er ikke bare noget man siger. Det har I også lært i gymnasiet. Sprog er også handlinger, og sproget er med til at skabe verden. Det er det, jeg mener med at fremtiden er noget, som vi sammen skaber ved handlinger i nutiden. Sproget er vigtigt.

Der findes en berømt dagbog fra perioden under nazisternes styre i Tyskland. Dagbogen blev udgivet i 1947, altså lige efter krigen. I dagbogen dokumenterer litteraturvidenskabsmanden Victor Klemperer med en masse små eksempler, hvordan nazisterne gradvist fik ændret sproget. Med disse ændringer af sproget fik de ekskluderet jøderne fra samfundet. Men det gik også ud over homoseksuelle, kommunister og psykisk handicappede. Et væsentligt greb, som nazisterne brugte i sproget, beskriver Klemperer som dehumanisering. De andre – de forkerte – de, der ikke er som os, de bliver omtalt som mindreværdige, farlige, nogen, som ikke er rigtige mennesker. De er måske ligefrem at sidestille med rotter. De skal ikke være her, og helst skal de ikke have lov at leve. Rasmus Paludans taler er fulde af sådanne eksempler på dehumanisering. Men tro ikke, at han har opfundet det. Lad mig give jer et eksempel. En quiz: hvem sagde i

2013 følgende om arbejdere i Danmark fra Østeuropa, som modtager danske børnepenge:

"Vi kan ikke have en græshoppemodell, hvor nogle græshopper, i dette tilfælde østeuropæere, hopper ind på marken, suger al energi ud og derefter hopper videre til næste mark."

Hvem var det, der sagde det i 2013? Ja min pointe er jo, at det var ikke Rasmus Paludan, der sagde sådan om muslimer. Nej det var den konservative politiker Brian Mikkelsen, der 2 år senere blev minister. Mennesker bliver her omtalt som skadedyr. Det er det sproglige klima, som Rasmus Paludan er vokset op i.

Det er naturligvis helt legitimt at mene, at der er grænser for hvor mange mennesker fra andre lande og andre kulturer, Danmark kan rumme og optage. Det er bare ikke ligegyldigt hvordan man taler om det. Sådan som man betegner og omtaler mennesket, sådan ender man også med at behandle mennesket. Det er en sandhed som feminister herhjemme og i andre lande minder os om igen og igen. Og det er en sandhed som bevægelsen Black Lives Matter sætter ord på – især i USA. Men også i Danmark. Sproget betyder noget.

Stram Kurs endte med at få ca. 63.000 stemmer ved valget. Jeg tror ikke, at alle 63.000 tænker og taler som Rasmus Paludan. Men jeg bilder mig heller ikke ind, at vi med de 63.000 har indkredset alle dem, der drømmer om at vende tilbage til et samfund, som det Mogens Glistrup i 1999 beskrev som et Muhammedanerfrit Danmark.

63.000 er ganske vist mange mennesker – men det er alligevel ikke flere, end at det ved Folketingsvalget i 2019 blev meget tydeligt, at langt, langt den største del af den danske befolkning ikke vil vide af Rasmus Paludans metoder, ikke vil vide af hans overforsimplede løsninger på de bekymringer, han forsøger at adressere, og ikke vil vide af hans sprogbrug. Et sprog, som ligner den dehumanisering af andre mennesker, der hos nazisterne endte med koncentrationslejre og gaskamre.

At vi fik isoleret den ekstreme højrefløj ved folketingsvalget i foråret, var den første ting, jeg ville trække frem som vigtigt ved 2019. Jeg håber, at mange for alvor har fået øjnene op for hvordan der tales om ikke-etniske danskere. Jeres opgave bliver at bruge al den viden I har om historie, kultur, religion og sprog til

at skille det skadelige sprog fra samtalen om de bekymringer for fremtiden, som nogle mennesker omkring os har. Det er bekymringer, som Rasmus Paludan bilder dem ind, at han har et nemt svar på. Men det er et svar, som vi med Folketingsvalget afviste. Det vil vi ikke have.

Det er vigtigt at huske, at bekymringer, som mennesker føler, er ægte nok. Men vi skal tale ordentligt om dem og ikke falde i den grøft, hvor andre mennesker bliver gjort til syndebukke, og i hvert fald slet ikke tale om dem på en måde, så de mister deres værdi som mennesker. Samtale handler om at lytte og om at forsøge at forstå den anden. Og det går begge veje. Samtale er demokratisk og udøver ikke magt over for andre. Sådan er demagogi, løgne og fornærmelser til gengæld ikke. Lov mig at bruge alt hvad I har lært hos os til at fremme demokratiet. Ved at lytte, forstå og ved at finde på løsninger sammen.

Den anden opløftende ting, der skete ved valgene i foråret har som sagt et globalt potentiale. For det var ikke kun i Danmark ved Folketingsvalget, men i hele Europa ved EU-valget i maj, at klimadagsordenen for første gang fortrængte alle andre dagsordener. At det kunne ske, er ikke mindst de unges – jeres fortjeneste. Symbolsk anført af en 16-årig svensk pige, som ikke har stemmeret, men som sammen med millioner af unge verden over insisterede på alligevel at blive hørt. Og som dermed satte dagsordenen.

Det er den anden store opgave, som jeres generation – som alle I, der sidder her og venter på at få jeres bevis på en veloverstået eksamen – det er den opgave, som I skal løse for os, sammen med os. I skal bruge al den viden og alle de færdigheder, som I har lært i fysik, biologi, geografi, kemi, matematik og samfundsfag til at skubbe på den store omvæltning, som er nødvendig for at undgå klimakatastrofen. I skal bruge jeres viden til at kunne gennemskue, når lobbyister og politikere prøver at snakke uden om eller prøver på at få solgt dårlige løsninger til jer. Løsninger, som primært handler om at de selv kan bevare deres millioner og deres privilegier. Afslør dem, sig dem imod og find selv på bedre løsninger. Den samlede opgave med at omlægge vores forbrugersamfund til et bæredygtigt samfund er enorm. Og ingen af os kan gøre det alene. Men vi kan alle gøre noget og dermed være med til at ændre verdens kurs. Den amerikanske forfatter og aktivist Howard Zinns udtrykte det således: "Small acts, when multiplied by millions of people, can transform the world."

Vi har på Middelfart gymnasium gjort alt hvad vi kan for at ruste jer bedst

muligt til de 2 store opgaver som jeg har beskrevet for jer: styrk demokratiet og red klimaet. Jeg om min generation stoler på, at I kan, og at I vil.

Sådan bliver studenterårgangen 2019 alligevel til en vigtig brik i det store turning point. Det er sådan, at I kan gøre Danmark og verden "Great again".

På hele skolens vegne vil jeg ønske jer tillykke med eksamen og held og lykke i jeres – og vores fremtid.

Og hermed dimitterer jeg jer fra Middelfart Gymnasium og HF.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/christian-alnors-translokationstale-2019>